

Psykologtidningen Debatt

”Vi bör fokusera på psykiatriska tillstånd”

Jag håller helt med Håkan Nyman om att det görs för få neuropsykologiska utredningar inom psykiatrin och att förbättringspotentialen är betydande, skriver Peter Jacobsson i ett svar till Håkan Nyman.

Neuropsykologiska metoder är värdefulla inte bara i differentialdiagnostiska ställningstaganden utan i såväl psykologiska som biologiska behandlingssammanhang. Därför tycker jag att vi även bör fokusera på andra psykiatriska tillstånd och i stället vara mer återhållsamma med omfattande tester när det gäller utvecklingsrelaterade störningar (jodå Håkan, jag har också försökt missionera för detta begrepp). Fortfarande finns det många som blandar ihop neuropsykologi och ”neuropsykiatri”, vilket gör diskussionen tidvis förvirrad.

NEUROPSYKOLOGISKA TESTER tar tid! Enligt Håkans egna beräkningar tar WAIS III NI fyra till fem timmar att genomföra. Dessutom rekommenderas specifika tester för att mäta uppmärksamhetsfunktioner och exekutiva funktioner som ett absolut minimum. Det skiljer sig naturligtvis antagligen över landet, men det är enligt min erfarenhet inte ovanligt att man dessutom genomför minnestestningar både språkligt och visuospatiskt. Dessa tester ska rättas, bearbetas statistiskt och bedömas utifrån klinisk signifikans vilket i många fall görs manuellt av psykologen själv. När jag och några kolleger beräknade tiden för att prissätta tjänsten neuropsykologisk utredning hamnade vi på 15 timmar för en basutredning.

Jag håller med om att personer med misstänkt ADHD/AST problematik bör få en noggrann utredning utförd av kompetent personal, vilket även gäller för personer med misstänkt bipolaritet, vanföreställningssyndrom, minnesstörning efter ECT, svårbehandlade ångest-och depressionstillstånd etc. Om det inte framgår i min text vill jag åter igen trycka på behovet av mer utvecklad diagnostisk systematik, gärna med mer neuropsykologiska inslag.

Måhända svävar jag på målet när det gäller behovet av ökad diagnostisk säkerhet just vid dessa störningar. Det är svårt att bedöma hur genomgripande olika psykiatriska tillstånd är för individen, men det finns enligt min uppfattning flera andra tillstånd som kan konkurrera med ADHD och AST. Det kan också vara på sin plats att påpeka att vi med beteendebaserade diagnoser och kunskaper om hjärnans plasticitet faktiskt inte kan avgöra just hur permanenta funktionshinder dessa tillstånd är.

PETER JACOBSSON

Psykolog, psykoterapeut